



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,  
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.  
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

**Pichler, Vitus**

**Augustae Vindel., 1733**

Titulus I. De Vita & Honestate Clericorum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

Decretalium Gregorii  
PAPÆ IX.

LIBER III.

1 Sicut Liber I. Ecclesiasticos Judices constituit,  
& Liber II. Judicia seu Processum Judicarium  
adornat, ita tres Libri sequentes suppeditant res  
& causas in Judiciis tractandas, & quidem Liber III.  
ac IV. *Civiles*, Liber V. verò *Criminales*. Itaque  
præfens Liber III. agit initio de vita, functionibus,  
juribus, & rebus Clericorum *Sacularium*; tum de  
variis contractibus, ultimisque voluntatibus, que  
etiam Laicis sunt communes materiæ, ac in Praxi  
frequentissimæ; postea de statu, locis, juribus, &  
obligationibus Clericorum *Regularium*, seu Reli-  
gioforum: demum de Sacramentis, Sacrificio Mis-  
sæ, aliisque rebus spiritualibus, atque de ipsis  
Ecclesiis & locis sacris.

TITULUS I.

*De Vita & Honestate Clericorum*

SUMMARIUM.

1. *Ingressus.*
2. *Quinam Clerici; & quæ eorum vita honesta.*
3. *A quibus abstinere debeant Clerici.*
4. *In quo consistat decentia habitus Clericalis.*

f. Qui-



1. *Quinam obligentur ad habitum & tonsuram Clericalem.*

**P**er Clericos intelliguntur personæ ad DEI <sup>2</sup> servitium in Ecclesia Christi debitè ac specialiter deputatæ. Si deputentur per collationem Ordinis Ecclesiastici, etiam primæ tantum Tonsuræ, sunt Clerici propriè dicti: si tantum per certa vota, aut Professionem Religiosam, sicut Religiosi nullum habentes Ordinem, uti fratres Laici seu *conversi*, & Moniales quoque, sunt impropriè dicti: in favorabilibus tamen veniunt & isti nomine Clericorum, non in odiosis; sicut in his nec Episcopi aut in Dignitate Ecclesiastica constituti, imò nec Canonici veniunt nomine Clericorum: quia *odia restringi, favores ampliari convenit. c. 15. de R. J. in 6.* Interim tamen in hoc & similibus Titulis, ubi agitur de vita ac honestate Clericorum, comprehenduntur vel maximè Prælati, & in Dignitate Ecclesiastica constituti, atque Sacerdotes, imò & Religiosi utriusque sexûs. Considerari autem potest duplex illorum *vita honestas*, nimirum *interna*, quæ consistit in puritate conscientiæ, recta intentione, & variarum virtutum exercitio interno, de quibus Ascetæ; & *externa*, quæ tria requirit 1. *abstinentiam* non modò à peccatis in actum externum prodeuntibus, à quibus & Laici abhorreere debent, sed etiam à quibusdam actibus aliàs licitis. 2. *integritatem vitæ*, quæ maximè elucere debet in studio castitatis, sobrietate, mansuetudine, & sedula sacri officii administratione. 3. *decentiam habitûs*, & vestitûs Clericalis juxta SS. Canonum & Episcoporum ordinationes: quò  
etiam



etiam refertur Tonsura Clericalis in vertice, seu corona abrasis per modum circuli capillis juxta modernum Ecclesiae morem. Et de hac exteriori Clericalis vitae honestate Concilium Trid. *s. 22. c. 1. de Ref.* sic ordinat: *quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam morisque suos omnes componere ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil, nisi grave, moderatum, ac Religione plenum pra se ferant, levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, fugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem.*

- 3 Dico I. Clerici abstinere specialiter jubentur
1. à negotiis saecularibus, quae vel multum impediunt à functionibus Ecclesiasticis, ut negotiatio *c. 3. & fin. h. t.* vel avaritiae speciem habent, ut cambium, confectio auri chimici. *c. 10. eod. Extrav. un. de crim. fals. int. Comm.* vel ob vilitatem suam statum Clericalem reddunt contemptibilem, ut officium mimi, jocularis, histrionis, carnificis, lanionis, tabernarii &c. *c. un. in 6. & Clem. 1. h. t.* imò juxta *c. 12. & 15. eod.* nec licet ipsis auscultare histrionibus, aut larvis vultum regere &c. 2. ab omni actu, ex quo oriri posset suspicio Veneris aut incontinentiae. *c. 13. eod.* 3. à lusu alearum, & alio, in quo mera fortuna, & nulla industria vel ars intèrvenit, item à choris. *c. 15. cit. Trid. loc. cit.* praesertim si id fiat publice, & frequenter, ac lucri studio. 4. à crapula & ebrietate, provocatione ad aequales potus, imò & à tabernarum & hospitiorum frequentatione. *c. 14. seq. h. t.* Qui in his deliquerint, puniantur ab Episcopo vel arbitrariè. *Trid. loc. cit. vel poenis pat-*



sim in *h. t.* statutis. Si verò negotiatores, aut officium mimi &c. exercentes ter moniti se non emendaverint, privilegiò Fori ipso Jure excidunt. *c. fin. & Clem. 1. h. t.*

Dico 2. Ad decentiam habitûs Clericalis requiritur 1. vestis congruens consuetudini loci, & SS. Canonum ac Episcoporum præscripto, nimirum nigri coloris apud non Canonicos Cathedralis, & in Dignitate Ecclesiastica non constitutos, non virgata vel parvita aut variegata, h. e. diversos habens colores, aut ad luxum composita, non tamen debet esse fordida aut lacera, nec nimis longa vel brevis. *c. 15. cit. talarem seu usque ad talos protensam voluit Sixt. V. in Const. Cùm sacrosancta.* 2. Corona in capite, apud Sacerdotes hostiam majorem magnitudine ferè adæquans, apud inferiores minor juxta usum Regionum. *can. 7. caus. 12. q. 1. E contra 3. non licet Clericis gestare arma militaria extra casum justæ defensionis. c. 2. h. t. Clem. 2. eod. Clem. 1. de Stat. Mon. sicut 4. usurpare frænum, calcaria, fellam deauratam c. 15. cit. item annulum, nisi competat ratione Dignitatis aut Doctoratûs, vel nisi consuetudo aliud obtineat. 5. nutrire barbam, vel relaxare comam. c. 4. 5. 7. h. t. licet relaxatio comæ hodie, ubi corona non amplius formatur ritu antiquo, quem modò retinent Franciscani & Dominicani, non videatur amplius procedere. Turpe tamen est crispare comam instar mulierum, aut cyprio conspergere pulvere. *Berucca*, seu coma fictitia, si non gestetur ex vanitate, tolerari potest vi consuetudinis, saltem extra Sacrificium, quo durante gestari prohibuit Innoc. XII. & extra illud quoque nuper*

per



per Benedictus XIII. quæ tamen ultima prohibitio in nostris partibus ad usum non pervenit. Pœna in hos delinquentes videre est in *citt.* Juribus, quibus tamen derogatum esse videtur consuetudine.

¶ Dico 3. Habitum & Tonsuram in publico gestere tenentur, nisi justa causa excuset, Clerici omnes in Majoribus (in Minoribus verò Ordinibus infra Subdiaconatum constituti, si habeant Beneficium Ecclesiasticum) sub pœna suspensionis, & si semel correpti denuo in hoc deliquerint, privationis officiorum & beneficiorum per sententiam infligendæ. 2. Minoristæ non habentes beneficium, licet non teneantur, si tamen non gestent habitum, privati existunt privilegiò *Fori*. 3. Probabilius tamen privilegium *Canonis*, vi cujus citra excommunicationem percuti injuriosè nequeunt, non amittunt seclufa consuetudine contraria, qualis apud nos vigere videtur. Pars I. constat ex *citt. c. 15. & Clem. 2.* atque ex *Trid. s. 14. c. 6. de ref.* Pars 2. ex *Trid. s. 23. c. 6. de ref. & Clem. 1. h. t.* per privilegium *Fori* intelligitur exemptio à foro & jurisdictione Laicorum. Pars 3. quam tenent multi cum Nav. Molina &c. apud P. Schmalzgrueber *h. t. n. 39.* allegantes declarationem Cardd. contra Suar. Laym. Engel. probatur partim, quia *Trid.* exprimit solum privilegium *Fori*, consequenter non extendendum ad privilegium *Canonis*, in *can. signis suadente. caus. 17. q. 4.* omnibus Clericis illimitatè concessum, ne admittenda sit correctio Juris, utpote odiosa; partim quia per injuriosam Clericorum percussionem major irrogatur irreverentia Statui Clericali, quàm si trahantur ad Judicem Sæcularem.